

pravijo konec še žali Bože obstoječemu nezmislju, da se slovenskim občinskim predstojništvom dopisuje v tujem nemškem jeziku.

Gospodarske stvari.

Jabolčnica.

Spisal Fr. Matjašič.

Ako bi pri nas ljudem kdo pravil, da je jabolčnica ona pijača, katera je kakor stvarjena za delavca, ne samo zato, ker kmeta ne stane mnogo, temveč tudi za to, ker je za žejnega človeka, ki težko dela, primernejša in zdravejša, kakor voda ali celo vino, pogledovali bi ljudje tega človeka še zmeraj nekako zaničljivo. Poleg tega namreč, da tej pijači še nikakor niso vajeni in je vsled tega tudi ne čislajo, mislijo, da bi delavca s tem, da mu dajemo jabolčnico piti mesto vina ali žganja, postavili na nižjo stopinjo človeške družbe. Vse eno pa je tako.

Trsna uš okužila in deloma pokončala je do sedaj na samem Štajarskem vže nad 9 tisoč oralov vinogradov: a dosti je še ljudi, ki niti ne verujejo, da tako škodljiva živalica res živi, temveč mislijo in celo trdijo, da možje, kateri njih opozarjajo na pretečo grozno nevarnost, ter njim svetujejo razna sredstva proti nji, da ti govorijo to le samo zategadel, da si ohranijo svoje službe, ali pa iz katerega drugega uzroka!

Ljudi tega mišljenja pa pri tem to malo skrbi, če je vsled trsne uši vže na tisoče prej premožnih posestnikov na Niževavstrijskem ubožalo; če se vinorejci gornje Madjarske in iz vipavske doline na Kranjskem selijo v Ameriko zato, ker njim doma ni več zaslužka in ker so ubožali vsled tega, ker niso o pravem času se poslužili njim priporočenih sredstev prosti trsni uši! Vinorejci pa, ki čaka, da mu filoksera vinograde pokonča, češ, da hoče prej videti, je li reč o trsni uši samo pravljica ali pa istina, ima naslednje navadno vže premalo gotovine, da bi mogel nasaditi si novo gorico, ki bi bila novim razmeram primerna. Tam toraj, kjer še uši ni, mogli bi občno ubožanje nekoliko s tem zabraniti, da bi posestniki pridno sadili sadno drevje tam, kjer ste zemlja in lega temu ugodni, in kjer se zemljišče s katero drugo kulturo ne da bolje upotrebiti. Ali tudi tu imamo opraviti s staro tmoglavostjo naših kmetov! Če njim priporočamo, sadno drevje saditi, izgovarjajo se, da ne bode, če bode toliko sadja, pa potem ono imelo nobene cene. Pravijo tudi, da se niti ne upajo svojim težakom dajati jabolčnice ali hruševca mesto vina, ker bi delavci s tem ne bili zadovoljni! No, mogoče, da se to v nekaterih krajih še izgodi, ali na škodo ljudstva, bode se predrugačilo to

še le prekmalo, in izhajati pri svojim gospodarstvu bode mogel takrat le tisti, kateri vže zdaj skrbi za prihodnost! Namenili smo se toraj, danes nekoliko besedi izpregovoriti o jabolčnici, in ne da bi zdravo in ceno pijačo dalje hvalili, hočemo samo navesti, kaj se o nji javi iz drugih krajev. (Dalje prih.)

Sejmovi. Dne 31. januarja v Dobovi. Dne 3. februarja pri sv. Juriji na Ščavnici, v Jarenini, v Jurkloštru, v Radgoni, na Vidmu in Zelenem travniku.

Dopisi.

Iz Savinjske doline. (O uradnijah.) Pred kratkim je dobil neki kmet iz sodnije poklic k neki obravnavi, se ve, da kakor je že navadno, v nemškem jeziku. Kmet pogleda in pravi, zakaj mu v slovenskem jeziku ne dajo, ker nemško ne razume. Sodnijski sluga mu na to razlaga, da v sodnijah ostane nemški jezik na večne čase uradni jezik, in še mnogo drugih neumnosti. Kmet je letal s tem sodnijskim poklicem od hiše do hiše in še v sosednjo vas, da bi mu kdo to nemško pisarijo razložil. Vjel je nekega „kunšnega“ čevljarja, ki mu je nekaj tolmačil, česar sam ni razumel. Se ve, da mu je kmet za to modrijanost moral nekaj litrov dobre starine plačati. Obravnava je bila, pa brez našega kmeta, zakaj? Tisti „kunšni“ čevljar mu je vse sorte neumnosti pravil, in naš kmet ni vedel, kedaj ima v sodnijo iti. Kdo je škodo imel? Kdo drugi, kakor ta ubogi kmet. Pa zakaj? Zato, ker mu sodnija ni slovenskega pisma poslala. Kmet je slovenski, marsikateremu izmed Vas se je že enako godilo in se še godi. Bodite toraj pametni in storite v prihodnje tako, kakor Vam danes tukaj svetujem, namreč, ako dobi eden ali drugi izmed Vas iz kakega c. kr. urada, naj že bo sodnija ali davkarija, glavarstvo ali kateri drugi urad, kakšno pismo v nemškem jeziku, naj ga sicer tokrat vzprejme prosi ga potem pa v slovenskem jeziku. Ako bi se pa uradnik ali kakšen pisar temu ustavljal, pa recite: „Kako se glasi 19. člen osnovnih postav?“ Vsaki urad v našej lepej državi nam mora v našem maternem jeziku vsa potrebna pisma napraviti. To želijo tudi naš svetli cesar, ki vse svoje narode enako ljubi. Če mi ravno taka bremena nositi moramo, kakor drugi narodi avstrijski, zakaj bi ravno tistih pravic ne imeli? Kdor bo te vrste čital, naj tudi drugim svojim sosedom to pove, da ne bodo tako varani, kakor je bil naš kmet. Ako pa kdo še več poduka o tem želi, naj se obrne na uredništvo „Slov. Gosp.“, ki bo gotovo rado vse potrebno storilo. Ne udajmo se!

Ciril.

Iz Šoštanja. (Svoji k svojim!) Kolikokrat se poudarja, priporočuje v narodnih društvih, po čitalnicah, pri volitvah in drugih različnih priložnostih zgoraj navedeno, zlato načelo, a kako redkokrat se izvršuje v dejanskem življenji! Evo prav sijajen dokaz! Da se nahajate v našem trgu dve stranki, slovenska in nemčurska, to je itak znano od zadnjih obč. volitev. Da smo propadli Slovenci, to je tudi znano, a videlo se je jasno, da prej ali slej bode zapel nemčurski stranki mrtvaški zvon, to je le še vprašanje časa. Po nesrečnem izidu volitev sporazumela se je slovenska stranka, da se hoče v bodoče strogo držati zgoraj napominjanega načela „Svoji k svojim“ ter tako pokazati nemčurjem Šoštanjskim, da Slovenci brez njih lahko izhajajo, težje pa nemčurji brez Slovencev. In res kmalo so se začeli pritoževati nemčurski krčmarji, trgovci in obrtniki, kaj da več k njim ne zahajamo, kaj so se nam tako silno zamerili itd. A značajni domoljubi niso se dali pregovoriti, niso odstopili ne za las od storjene obljube, besede dane. Toliko sramotnejše pa je za nekaternike, ki nosijo vedno svoje rodoljubje na jeziku, v društvu navdušeno govoré, da mora biti načelo: „Svoji k svojim“ vsakemu sveto, sami pa brez vsakega pametnega vzroka k nemčurjem zahajajo, kakor da bi res brez njih živeti ne mogli. Taka nedoslednost, da ne rečem brez značajnost, se je že in se še bode maščevala, žal, da le napodu na škodo in nečast. Nihče ne more dvema si nasprotujočima gospodoma služiti. Ostanimo vstrajajmo pri svojih pravih načelih, proč s polovičarstvom, z grdečo nas „šviga-švagostjo“ in spoštovanja nam tudi naši nasprotniki ne bodo mogli odreči. Še nekaj imamo na srci, kar nas vže dolgo teži. Težko nam gre beseda iz peresa, a mora na dan. Kedo bode dvomil, da je duhovščina Šaleške doline vseskozi narodna? Saj je vsekdar stala in še stoji na braniku v prvi vrsti, ko je slo za pravice naroda. Vsekako čudno se nam torej dozdeva, da se že ni naveličala podpirati obrtnika, ki ni iz našega tabora, ne „naše gore list“, moža, ki bi bil lahko s svojim uplivom mnogo narodu na korist, ki je med Slovenci obogatel, a je Slovence vsekdar v odločilnem trenutku zapustil. Mi menimo Krist. Kerna, svečarja v Šoštanju. Nismo še pozabili, kako nečuvno je njegov pomagač Striny o času volitev proti Slovincem agitiral; ali po naročilu svojega šefa, to nam ni znano, a to vemo izvestno, da z dovoljenjem in vedenjem njegovim, kar zadostno osvetljuje stališče mojstra samega. Da si rodod Kranjec, in občuje većinomoma s Slovenci, vendar je dal — vsaj tako z nekako radostjo nemčurji pripovedujejo — g. Kern pri štetji zapisati „nemški jezik“ kot občevalni. Čemu še več dokazov? Skrajni čas je toraj, da vsa č. cerkvena pred-

stojništva storé odločilen korak v tej zadevi, ter g. Kernu stavijo pogoj — ali — ali —. Tako bode vendar enkrat primoran svojo „barvo“ spoznati, duhovščina pa je dokazala dejansko, kaj pomenijo besede: „Svoji k svojim“.

Iz Celja. (Dijaška kuhinja.) Tej domoljubni napravi so darovali v času od dne 24. julija do konca leta 1890. ti le gg. podporniki: Urek, župnik na Polzeli 5 fl., dr. Alb. Poznik, c. kr. notar v Novem mestu 1 fl. 20 kr., Celjski maturantje od leta 1870 12 fl., dr. J. Glančnik, advetnik v Mariboru 5 fl., Andrej Elsbacher, trgovec v Laškem trgu 5 fl., F. Cajnkar, c. kr. sod. pristav v Laškem trgu 2 fl., dr. Rudolf, odvetnik v Konjicah 5 fl., gospa Josipina Prus v Konjicah 5 fl., Norbert Zanier, trgovec v Št. Pavlu 5 fl., dr. Gvidon Srebre, odvetnik v Brežicah 6 fl., J. Jeraj, kanonik v Žalcu 5 fl., Vilibald Venedig, župnik v Središči 2 fl., Ferdo Roš, veleposestnik v Hrastniku 2 fl., dr. Martin Matek, prof. bogosl. v Mariboru Krušič Jakob, župnik v Št. Andražu 2 fl., gospa Marija Potočin na Zidanem mostu 5 fl., J. Janežič v Grižah 3 fl., Jožef Matoh, bivši župnik v Galiciji 2 fl., Vilhar Iv. v Ljubljani 5 fl., Planinšek Jakob, deficitent v Neu-Algersdorfu 2 fl., J. Kozinc, prov. v Kostivnici 2 fl., Fran Zdolšrk, župnik v Solčavi 5 fl., Kupljen Anton, c. kr. notar v Črnomlju 2 fl., Šepić Iv., trgovec v Konjicah 5 fl., M. Ogorevc, trgovec v Konjicah 5 fl., Fischer Anton, župnik v Dolu 2 fl., Slavno županstvo na Vranskem 5 fl., Miloš Landetov 2 fl., Turnšek Anton, trgovec v Nazaretu 5 fl., Slavna občina Šmarije pri Jelšah 5 fl., dr. Celestin, kr. profesor v Zagrebu 5 fl., Ferdo Jahn, župnik v Št. Petru v Savinjski dolini 5 fl., Slavni okrajni odbor v Gornjem gradu 50 fl., Mat. Vrečko, župnik v Ponkvi 5 fl., Alojzij Kreft, župnik v Kalobji 2 fl., J. Ogrizek, kapelan v Št. Juriji pri juž. žel. 1 fl., Slavni okrajni odbor Vranski 10 fl., Železnik Jakob v Trbovljah 1 fl., Kral Neža v Trbovljah 1 fl., Dimnik Ana v Trbovljah 3 fl.

(Dalje prih.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Da se ugiba veliko, čemu da je vlada na Dunaji razpustila drž. zbor, ne da počaka še do spomladi, to je naravno, vendar težko, če še zna doslej kdo za pravo. Čemur se čudimo mi, pa je to, da je ostalo takrat vse na tihem dotlej, ko je že razodela vlada, kar namerava. Okoli vlade lazi taci ljudi veliko, kateri prežijo na vsako besedo, ki se tam sliši in jo potem prodajo, včasih za drage denarje, raznim listom. To jim sedaj ni bilo mogoče. — Na Češkem ste se staročeška in nemška stranka sporazumeli gledé na dež. odbor in sta sedaj dva Nemca stopila va-nj.